

Gewone algemene vergadering van aandeelhouders van 15 mei 2017

INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE GOUVERNEUR

Dames en heren,

Namens het gehele Directiecomité, heet ik u hartelijk welkom op deze gewone algemene vergadering van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België.

Zoals gebruikelijk, ben ik zo vrij bij het begin van deze Algemene vergadering snel even in te gaan op de belangrijkste activiteiten, beslissingen en gebeurtenissen die het jaar 2016 kenmerkten voor de Nationale Bank van België. U vindt het allemaal gedetailleerd terug in het eerste hoofdstuk van ons ondernemingsverslag.

Zoals u weet, dient de Bank monetaire en financiële stabiliteit na te streven.

Sinds het uitbreken van de financiële crisis in 2008, werden de klassieke monetaire beleidsinstrumenten aangevuld met niet-conventionele maatregelen. Gelet op het aarzelend karakter van het economisch herstel in het eurogebied, het nog steeds grote vraagtekort en inzonderheid de te lage inflatie, werd de monetairbeleidsaccommodatie in het eurogebied in 2016 verder opgevoerd, zoals uitvoerig wordt toegelicht in ons verslag over de economische en financiële ontwikkelingen. Inzake monetair beleid, nemen de nationale centrale banken van het eurogebied zowel deel aan de voorbereiding als aan de tenuitvoerlegging van de beslissingen van de Raad van Bestuur van de ECB. Beide vergen een grondige kennis van de economie en van de financiële sector van het land. De graad van techniciteit van die taken is in de loop van de tijd blijven toenemen. Daarom is het ook absoluut noodzakelijk te beschikken over kwaliteitsvolle en volkomen bijgewerkte basisgegevens, alsook over een excellente kennis van de economie.

In die context belegde de Bank in oktober 2016 een internationaal colloquium over de transmissiemechanismen van de traditionele en nieuwe monetaire en macroprudentiële beleidsinstrumenten. De banken zijn sleutelspelers voor de transmissie van de monetaire versoepeling naar de economie. Een gezonde en degelijk gekapitaliseerde financiële sector is dus het best in staat de overvloedige liquiditeitsvoorziening en het uitermate lage peil van de financieringskosten om te zetten in een verruiming van het kredietaanbod. Het monetair en het macroprudentieel beleid werken dus direct op elkaar in. Een indrukwekkende onderzoeksinspanning is aan de gang, zowel in de universiteiten als in de instellingen die dat beleid voeren. De Bank wenste in dat opzicht een hoogstaande bijdrage te leveren.

Sinds april 2011, toen de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen omgevormd werd tot de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten, heeft de Bank alle activiteiten inzake prudentieel toezicht op de financiële instellingen overgenomen. Het opzetten van de Bankenunie heeft tot gevolg gehad dat het toezicht op alle belangrijke banken van het eurogebied overgegaan is op de Europese Centrale Bank. Het publiek is er minder goed mee vertrouwd dat het toezicht op die grote groepen verricht wordt door gezamenlijke toezichthoudende teams. Ze tellen een groot aantal vertegenwoordigers van de nationale toezichthoudende autoriteiten, waaronder de NBB. De Bank is bovendien direct belast met het toezicht op de zogeheten 'minder belangrijke' instellingen, volgens op het niveau van het eurogebied bepaalde normen.

Sinds 2011 is het aandeel van de personeelsleden die rechtstreeks betrokken zijn bij de prudentiële activiteiten in de ruime zin in het totale personeelsbestand van de Bank, derhalve aanzienlijk toegenomen.

Het prudentieel toezicht draagt onder meer bij aan de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Conform de aanbevelingen ter zake van de Financiële Actiegroep, of FAG, werd die bevoegdheid in de Bank in een specifieke entiteit ondergebracht. In alle financiële instellingen werd aldus toezicht uitgeoefend om na te gaan of ze hun verplichtingen inzake het

bevrozen van de tegoeden van terroristen en hun organisaties nakwamen. Hetzelfde team werd ook direct betrokken bij de analyse van de onthullingen i.v.m. de Panama Papers en bij de controles die daarop volgden.

De Bank werd eveneens gehoord in de onderzoekscommissie die door de Kamer van Volksvertegenwoordigers belast werd met het onderzoek naar de oorzaken van het faillissement van Optima Bank en de eventuele belangenvermenging tussen die bank en de overheid. De Bank heeft haar administratief dossier volledig ter beschikking gesteld van de onderzoekscommissie. Gezien het beroepsgeheim waaraan de Bank gebonden is, en teneinde de vertrouwelijkheid van de prudentiële informatie in acht te nemen, werd die consultatie enkel toegestaan in een beveiligde dataroom. De leden van de commissie hebben er eveneens een omstandig document kunnen inkijken over de wijze waarop de Bank haar toezicht op Optima Bank had uitgeoefend. Daarin werd de tijdslijn van het dossier gepreciseerd en werden de talrijke door de Bank sinds de overname van het prudentieel toezicht in april 2011 ondernomen stappen toegelicht.

Een van de markante ontwikkelingen die zich de laatste jaren heeft afgetekend, is de opkomst van nieuwe technologieën op het gebied van de betalingen. Ongeacht of het door grote actoren uit de industrie ingevoerde innovaties betreft dan wel startups die nieuwe niches innemen, de financiële technologieën – of Fintech – krijgen van de Bank de grootst mogelijke aandacht. Ze heeft een interne werkgroep opgezet die onder meer ermee belast is de impact van die technologieën op de prudentiële risico's ervan te onderzoeken. Ze neemt actief deel aan de internationale werkgroepen die de digitale innovaties in kaart brengen en de risico's ervan onderzoeken. Tevens werkt de Bank met de wetgever samen inzake diverse initiatieven om zijn aanpak beter af te stemmen op de gewijzigde omgeving. De Bank heeft trouwens een centraal contactpunt voor Fintech-initiatieven in gebruik genomen. Dat contactpunt volgt die innovaties via actieve contacten met de marktspelers en kan een antwoord geven op de vragen inzake regelgeving, toezicht en vergunningen. De reactie van de toezichthouders op de ontwikkelingen op het gebied van FinTech moet gecoördineerd zijn en een Europese dimensie hebben. Daarom werkt de Bank in diverse internationale instellingen mee aan de ontwikkeling van een aangepaste regelgeving.

In de loop van het jaar 2016, werd eveneens de nieuwe afwikkelingsregeling van kracht, die in de toekomst de autoriteiten in staat moet stellen een crisis met betrekking tot een kredietinstelling op te lossen zonder directe kosten voor de overheidsfinanciën en tegelijkertijd verstoringen van het systeem te beheersen. Een op Europees niveau ingestelde Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad is ermee belast de afwikkelingsplannen uit te werken voor belangrijke, grensoverschrijdende kredietinstellingen, alsook voor degene die onderworpen zijn aan het rechtstreeks toezicht van de ECB; voor de andere instellingen behoort die verantwoordelijkheid tot de nationale autoriteiten. Teneinde te voorzien in de financiering van eventuele afwikkelingen van banken, werd voor de belangrijke kredietinstellingen op Europees niveau een Gemeenschappelijk Afwikkelingsfonds opgezet; voor alle instellingen die niet onderworpen zijn aan het Gemeenschappelijk Afwikkelingsfonds wordt in elke lidstaat eveneens een nationaal afwikkelingsfonds voorzien. Het Belgische afwikkelingsfonds werd opgericht tijdens het voorbije jaar.

Naast haar verplichting om in te staan voor de continuïteit van haar eigen activiteiten, moet de Bank ook zorgen voor het ononderbroken doorgaan van de meest kritieke activiteiten van de financiële sector. De Bank vervult trouwens de rol van sectorale autoriteit en inspectiedienst voor de veiligheidsplannen inzake management van operationele crises in de financiële sector. In de maand maart is bij de aanslagen in Brussel gebleken dat het belangrijk is om voorbereid te zijn op een operationele crisis met een impact voor de gehele financiële sector.

Sinds de maand september van vorig jaar, neemt de Bank deel aan de door het Center for Cyber Security Belgium voorgezeten werkgroep betreffende het omzetten van de Europese richtlijn waarmee beoogd wordt het IT-weerstandsvermogen in Europa te verhogen. Cyberveiligheid heeft het programma van het IT Department van de Bank in hoge mate omgebogen. Het urgentieplan voor de verbetering van de computerbeveiliging van de Bank tekent voor een verdubbeling van de investeringen ter zake. Het menselijk kapitaal werd dienovereenkomstig versterkt.

Cyber security is trouwens een domein waarin de Bank bijzonder waakzaam en actief is. In deze context neemt de Bank deel aan de Financial Sector Cyber Council die recent werd opgericht door De Minister van Financiën Van Overtveldt. Deze Council heeft onder andere tot doel de uitwisseling van cyber-gerelateerde informatie te verbeteren en de cyberveiligheid van de Belgische financiële sector verder te versterken. Het prudentieel toezicht en het "oversight" op financiële marktinfrastructuren van de Bank besteden bovendien al jaren heel wat aandacht en middelen aan het toezicht op de cyberbeveiligingsmaatregelen van de financiële instellingen en infrastructuren. Dit is een topprioriteit van de Bank omdat de cyberbedreigingen alsmaar blijven toenemen, zoals nog maar eens is gebleken tijdens de voorbije dagen met de grootschalige Ransomware-aanval. Op basis van onze recente toezichtcontacten met de kritieke financiële instellingen en infrastructuren en op basis van ons eigen intern toezicht, kan ik u echter geruststellen en u zeggen dat momenteel geen enkele Belgische kritieke financiële instelling of infrastructuur getroffen is door deze recente aanval.

Op internationaal gebied financiert de Nationale Bank sinds het ontstaan van het IMF de bijdrage van België aan die instelling; ze neemt deel aan de voorbereiding van de standpunten van de bewindvoerder van onze kiesgroep. In 2012 leidde de hervorming van het IMF-bestuur tot het creëren, door Nederland en België, van een nieuwe kiesgroep, waarvan die twee landen bij toerbeurt de bewindvoerder leveren. De Belg Anthony De Lannoy werd aangewezen om vanaf de maand november 2016 die functie op te nemen. In die context besloot de Bank eind 2015 haar zichtbaarheid en die van België in de kiesgroep te versterken. Die beleidskeuze vergt met name een hernieuwd streven naar technische samenwerking met de centrale banken van onze kiesgroep.

Met het oog op de follow-up van de gevolgen van de beslissing van het Verenigd Koninkrijk om de Europese Unie te verlaten, werd voorts in februari 2016 in de Bank een taskforce 'Brexit' opgezet. Die taskforce brengt driemaandelijks aan het Directiecomité verslag uit over het verloop van het dossier en de impact van Brexit op de Belgische economie in het algemeen en op de financiële sector in het bijzonder.

Voor het grote publiek is de Bank in de eerste plaats een emissiebank. Als gevolg van de beslissing om de drukkerij van de Bank in 2020 te sluiten, werden in 2016 de daaropvolgende bevoorradingsmogelijkheden in kaart gebracht. In afwachting werden de nodige investeringen verricht om de beveiliging, de efficiëntie en de milieueisen bij het drukken van bankbiljetten op peil te houden; de betrokken medewerkers kregen de nodige opleidingen. De Bank heeft eveneens een aanvang gemaakt met het uitwerken van persoonlijke ontwikkelingsplannen voor die personeelsleden, die hen in staat zullen stellen na 2020 andere functies in de Bank op te nemen. Op 25 november 2015 werd het nieuwe biljet van €20 in omloop gebracht; het is de derde coupure van de nieuwe serie eurobankbiljetten; begin vorige maand volgde het nieuwe biljet van €50.

Op 4 mei 2016 besloot de Raad van Bestuur van de Europese Centrale Bank om definitief te stoppen met de productie van het biljet van €500. Er werd geoordeeld dat dit bankbiljet de financiering van illegale activiteiten in de hand kon werken. In 2018 zal de emissie van die denominatie worden stopgezet, bij de geplande invoering van de nieuwe bankbiljetten van €100 en €200 van de Europa-serie.

Ingevolge de gestage daling van de aan de bankbiljetten gerelateerde activiteit in de vestigingen in de provincie, werden de vestigingen van Bergen en Hasselt respectievelijk eind juni en eind december gesloten. De laatste twee agentschappen – die van Kortrijk en Luik – zullen eind 2018 dichtgaan. Alle betrokken personeelsleden krijgen een individuele begeleiding om zich in te schakelen in het hoofdbestuur van de Bank.

Het in juni gesloten agentschap van Bergen werd na een periode van bekendmaking meteen verkocht. In het hoofdbestuur wenst de Bank een maximum aan activiteiten onder te brengen in NBB1, wat het renovatieplan dat daar al verscheidene jaren aan de gang is, verklaart. Bij haar

vastgoedstrategie laat de Bank zich overigens verder leiden door een streven naar rationalisering en consolidatie.

In dat kader past eveneens de herwaardering van het gebouw van de Bank in de Wildewoudstraat. Zonder aan de historische gedeelten te raken, worden sommige niet gebruikte gedeelten van de bovenverdiepingen gerenoveerd teneinde er tussen 55 en 60 personeelsleden te kunnen onderbrengen.

Om op geordende en efficiënte wijze te kunnen inspelen op de talrijke veranderingen die de omgeving van de Bank beïnvloeden, werd in 2014 een strategisch plan opgezet dat loopt tot 2020. De Bank mikt binnen enkele jaren op een personeelsbestand van 1 700 VTE. Het verloop van haar taken, met name de nieuwe eisen inzake prudentieel toezicht, maken het eveneens noodzakelijk jonge krachten aan te trekken en sommige teams te versterken.

Ik stel voor dat we thans voortgaan met de gedetailleerde toelichting van de jaarrekening, waarbij al een antwoord zal kunnen worden gegeven op een aantal vragen die we hebben ontvangen. Andere vragen zullen aan de orde komen in de vragenronde. Ik dank de aandeelhouders die ons vooraf hun vragen schriftelijk hebben bezorgd, waardoor de voorbereiding en het vlot verloop van deze vergadering in de hand werden gewerkt.

Ik dank u voor uw aandacht en geef thans het woord aan directeur Tom Dechaene.